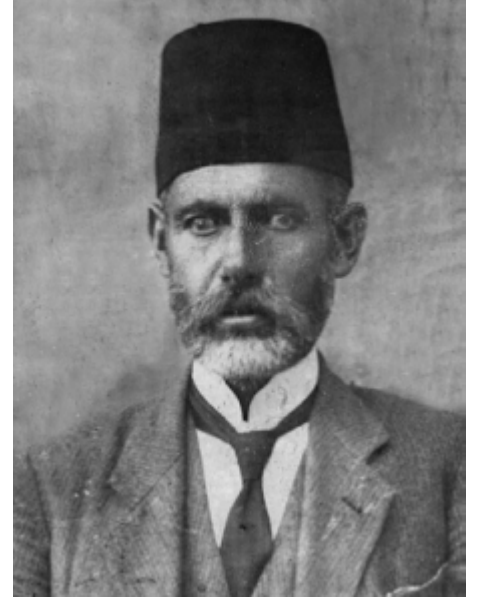

Mahmut Bey (SIGNAK) (1866- 1942)

1866'da İstanbul- Aksaray'da Murat Paşa Mahallesi'nde doğdu. Babası muhasebecilik yapan Palulu Mehmet Penah Efendi annesi Ayşe hanımdı. İlk ve orta öğrenimini bazı kaynaklara göre Bağdat Rüştîyesinde bazı kaynaklara göre ise Basra Rüştîyesinde tamamladı. Babasının Palu'daki arazisinde çiftçilik yaptı. Edebiyat, matematik ve tıp alanında kendini yetiştirdi. İyi derecede Arapça ve Fransızca öğrendi. 1885'de İstanbul İstinaf Mahkemesi Müdde-i Umumiliği Kalemi Memuru ve 1889'da Mardin Sancağı Evkaf Müdürlüklerinde bulundu. Memurluktan 1890 yılında ayrılarak memleketi olan Palu'ya yerleşti. Uzun yıllar ailesinin mülkiyetindeki topraklarda çiftçilik ve ticaretle meşgul oldu. Mondros Mütarekesi'nden sonra Milli Mücadele'ye destek verdi. Türkiye Büyük Millet Meclisinin 1. dönemine Ergani'den 48 oyla milletvekili seçildi. 2 Ağustos 1920'de TBMM'ye katıldı. Başkumandanlık müddetinin 5 Mayıs 1338/1922 tarihinden itibaren 3 ay daha uzatılması hakkındaki kanunu kabul edenler arasında yer aldı. Mecliste sağlık ve sosyal yardım, irşad, orman ve madenler ve iktisat komisyonlarında çalıştı. Dönem içerisinde "Teşkilat-ı Esasiye Kanun Lâyhası münasebetiyle İsmail Suphi Bey'in beyanatına ait zaptın Muhit-i Millî'de neşri" ve "Palu Kazası Merkezinin diğer muvafık bir mahalle nakli" ile ilgili 2 öneri verdi. "311 ve 312 tevellütlülerin terhisî", "Ergani Livasının kaza halinde Elâziz vilayetine ilhakıyla yerine Oğuz ismiyle bir kaza teşkili" ve "Ergani Livasının Palu'ya nakli" hakkında 3 kanun teklifi vardır.

Necmettin Sahir Silan'ın 1921- 1923 yılları arasında İlk Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri ile yapmış olduğu ankette "Ulusal Bağımsızlık Savaşımızın bolluk getirici aynı zamanda bilgi ışığını taşıyıcı ve verimli olması neye bağlıdır?" sorusuna Mahmut Bey'in 25 Haziran 1921'deki cevabı: *Dinsel geleneklerimize hakikaten riayet etmek, adaleti uygulamak ile azimli olmakta kararlılık göstermek* şeklinde olmuştur.

Meclisteki görevinin sona ermesinden sonra Palu'ya dönerek çiftçilik faaliyetlerine devam etti. Torunu olan Zuhâl Ünlü ile yapılan bir röportajda anlatıldığına göre Şeyh Sait İsyanı sırasında asker tarafından bölgede sözü geçen ağalar, beyler sorgusuz sualsiz evlerinden alınmıştı. Toplananlar arasında Mahmut Bey ve tek oğlu olan Mehmet Muhittin Bey de bulunmaktaydı. Kendisini daha önce Ankara'da milletvekili olduğu günlerden tanıyan bir faytoncu -ki daha sonra askeriye katılmıştı- durumu fark ederek komutanlarına bildirmişti. Mahmut Bey ve oğlu bu şekilde serbest kalmıştı.

Hiçbir şekilde milletvekilliğini kullanarak ayrıcalık istememesi ve kanunlara riayet etmesi açısından bu olay oldukça ilginçtir. Ayrıca torunu Atatürk tarafından kendisine mebusluk günleri sırasında bir mavzer hediye edildiğini de bu röportaj da dile getirmişti. Mavzerin üzerinde Osmanlıca “Ergani mebusu Mahmut Bey’e hediyemdir” yazılıydı. Bu silah 1960 darbesi sırasında orduya teslim edilmiş ancak 24 saat geçmeden Atatürk’ün hediyesi olduğu için iade edilmişti. Torunu Zühal Ünlü’nün iddiasına göre durum 1980 darbesinde yeniden teslim edilen silahın iade edilmemesi ile değişmişti. Silaha dair herhangi bir ize rastlanmamıştı. Evli ve 4 çocuk babası olan Mahmut Sıgnaç 12 Aralık 1942’de öldü.

Hacer GÖL

KAYNAKÇA

BEŞTAŞ, İzzettin “1. Mecliste Ergani Milletvekilleri ve Faaliyetleri”, **Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi**, C 6, S 5, 2019, ss. 99-125.

Birinci Dönem Meclis Albümü 1920-1923, Ankara 2022.

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi, Milli Mücadele ve TBMM I. Dönem 1919-1923**, C. 3, Türkiye Büyük Millet Meclisi Yayınları, Ankara 1994.

Diyarbakır Ansiklopedisi, C4, Yelkovan Yayınları, Ankara 2013, S197.

GÜNDOĞDU, Cihangir, (Yay. Haz.). **İlk Meclis Anketi 1 Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Gelecekte Bekledikleri**, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kültür Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, Ankara 2004, s. 138.

HAYKIR, Handan, “ Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde Palalı Milletvekilleri (I ve XXIII. Dönem)”, **Fırat Üniversitesi Harput Uygulama ve Araştırma Merkezi Uluslararası Palu Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, C. 1, Elazığ 2018, ss. 373-386.

TBMM Sicil Arşivi, Mahmut Bey Seçim Mazbatası, 13/1-1.

TBMM Albümü, 1920-1973, Ankara 1973.

TBMM Albümü, 1920-2010, C1, Ankara 2010.

TBMM Zabıt Tutanakları

([https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/td_v2.tutanak_sonuc?v_meclis=1&v_donem=1&v_yasama_yili=1&v_cilt=&v_birlesim=&v_sayfa=&v_anabaslik=&v_altbaslik=&v_mv=MAHMUD%20BEY%20\(MAHMUT%20SI%20NAK\)&v_sb=ERGAN%20&v_ozet=&v_bastarih=&v_bittarih=&v_kayit_sayisi=2&v_kullanici_id=20474010&v_gelecek_sayfa=1](https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/td_v2.tutanak_sonuc?v_meclis=1&v_donem=1&v_yasama_yili=1&v_cilt=&v_birlesim=&v_sayfa=&v_anabaslik=&v_altbaslik=&v_mv=MAHMUD%20BEY%20(MAHMUT%20SI%20NAK)&v_sb=ERGAN%20&v_ozet=&v_bastarih=&v_bittarih=&v_kayit_sayisi=2&v_kullanici_id=20474010&v_gelecek_sayfa=1) erişim tarihi: 27.08.2023).

YEDEK, Şahin, “ Milli Mücadele Dönemi Vilayeti Ergani Madeni (Vali ve Milletvekillerinin Çalışmaları)”, **18. Türk Tarih Kurumu Kongresi**, Ankara 2018, ss. 673- 691.

22/07/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/mahmut-bey-signak-1866-1942/?pdf=7000> adresinden erişilmiştir